

Staten betaler skattestoppet

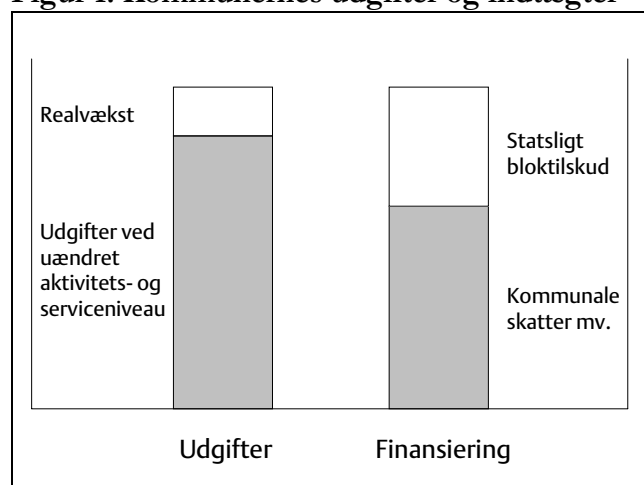
Det er staten og ikke kommunerne, der ”betaler” for skattestoppet. Kommunerne kompenseres fuldt ud for virkningen af skattestoppet, idet statens bloktilskud tilpasses, så der er ligevægt mellem kommunernes udgifter og indtægter.

Ved kommuneforhandlingerne aftales niveauet for de samlede udgifter og indtægter i kommuner under ét for det følgende år. Forhandlingerne tager udgangspunkt i målsætningen for det offentlige forbrug, jf. 2010-planen. På baggrund af udgifterne ved uændret aktivitet og den aftalte realvækst fastlægges det samlede niveau for de kommunale udgifter i det kommende år.

I forbindelse med forhandlingerne skønnes der over det kommende års kommunale indtægter fra indkomstskat, ejendomsskatter mv. På baggrund af det aftalte udgiftsniveau og de skønnede indtægter fastsættes størrelsen af det statslige bloktilskud.

Det statslige bloktilskud fastsættes, så der er ligevægt mellem det aftalte udgiftsniveau (inklusive realvækst) og kommunernes forventede indtægter. Ved at regulere det statslige bloktilskud sørger staten for, at en gennemsnitskommune har finansiering til det aftalte udgiftsniveau med uændret skat og uændrede daginstitutions-takster mv.

Figur 1. Kommunernes udgifter og indtægter

Anm: For at tydeliggøre pointen er der i figuren anvendt fiktive størrelsesforhold

For at undgå usikkerhed om indtægtssiden kan kommuner vælge et statsgaranteret niveau for udviklingen i skatteindtægterne. Alternativt kan kommuner selvbudgettere deres skatteindtægter – i dette tilfælde vil der være en efterregulering 3 år senere i forhold til den faktiske udvikling i den enkelte kommunes udskrivningsgrundlag. Den samlede efterregulering for de kommuner, der har selvbudgetteret deres skatteindtægter, indgår i forbindelse med fastsættelsen af det statslige bloktilskud. Herved sikres det, at der er ligevægt mellem udgifter og indtægter for kommunerne under ét.

Endelig sikrer budgetgarantien, at ændringer i kommunernes udgifter til konjunkturafhængige overførselsindkomster (f.eks. kontanthjælp og førtidspension) modsvares krone for krone af ændringer i det statslige bloktilskud. Dvs. at stigende udgifter finansieres 100 pct. af statskassen og ikke af kommunerne set under ét.

Samlet set foregår den overordnede styring af kommunerne på udgiftssiden, som fastlægges i forbindelse med kommuneforhandlingerne. Bloktilskuddet tilpasses, så der er finansiering til de aftalte udgifter. Hvis kommunerne kunne øge deres skatteindtægter ved at hæve skatterne, ville det statslige bloktilskud blive tilsvarende lavere, da det samlede udgiftsniveau er fast.

Hvad betyder skattestoppet?

Skattestoppet har betydning for finansieringen af det aftalte udgiftsniveau. Hvis der med det aftalte udgiftsniveau og det skønnede niveau for de kommunale indtægter er et udestående finansieringsbehov i kommunerne, dækkes det fuldt ud af et større statsligt bloktilskud.

Udenfor rammerne af skattestoppet er der endvidere fastsat et loft over de årlige stigninger i grundværdierne ved beregning af grundskylden. Denne restriktion har imidlertid ingen betydning for de samlede kommunale indtægter, idet det statslige bloktilskud blot er tilsvarende højere.

Aftalerne indgås for kommunerne under ét. Nogle kommuner vil imidlertid have en mindre gunstig udvikling i udgifter og indtægter end gennemsnittet, og tilsvarende vil der være kommuner, der har en udvikling, der er bedre end gennemsnittet. Af denne grund er der behov for fleksibilitet i aftalesystemet, der giver mulighed for langsigtede strukturelle tilpasninger i de enkelte kommuner.

Skattestoppet gælder derfor for kommunerne under ét. Kommuner, der er særligt økonomisk trængte, kan godt sætte skatten op, uden at det strider mod skattestoppet. Det forudsætter i givet fald bare, at andre kommuner sætter skatten tilsvarende ned, så skatten for kommunerne under ét er uændret, da staten jo har betalt for uændrede skatter set under ét.

I 2006 og 2007 har Folketinget vedtaget midlertidige begrænsninger på den kommunale skatteudskrivning. Dette er gjort for at sikre en hensigtsmæssig overgang til en ny kommunal struktur. Virkningerne heraf indgår også i forbindelse med

fastsættelse af bloktilskuddene for hhv. 2006 og 2007. Det er tilkendegivet, at kommunerne i 2008 igen vil have deres egen ret til at udskrive skatter.

Eksempler

Lavere takster for forældrebetaling i dagtilbud

Regeringen har ønsket at sænke forældrebetalingen i dagtilbud, og det er på den baggrund vedtaget i Folketinget, at den maksimale grænse for forældrebetaling sænkes fra tidligere at kunne udgøre op til 33 pct. af den enkelte kommunes samlede udgifter til det pågældende dagtilbud til nu maksimalt 25 pct. For de 0-2-årige er de lavere takster indført pr. 1. januar 2006, mens det for de 3-5-årige indføres i 2007.

Kommunerne vil alt andet lige have de samme udgifter til dagpasning, men der vil ske et fald i indtægterne på området, når forældrebetalingen nedsættes. For at modvirke faldet i indtægter kompenserer staten imidlertid kommunerne fuldt ud for de manglende indtægter ved at forhøje statstilskuddet tilsvarende, så der igen er ligevægt mellem kommunernes udgifter og indtægter samlet set.

Nedsættelsen af forældrebetalingen indebærer således ikke, at kommunerne samlet set vil skulle ændre serviceniveaet på dagpasningsområdet.

Kommunalreformen og nye kommunale opgaver

I forbindelse med kommunalreformen overtager kommunerne en række opgaver fra amterne. Det drejer sig blandt andet om opgaver på social-, undervisnings-, miljø- og sundhedsområdet.

Regeringen har drøftet de økonomiske konsekvenser af disse opgaveændringer med Kommunernes Landsforening (KL). Efter et grundigt forarbejde er der enighed om en samlet kompensation på knap 24 mia. kr. til kommunerne i forbindelse med overtagelsen af de nye opgaver.

Hertil kommer, at kommunerne har fået mulighed for at afholde merudgifter på 424 mio. kr. som følge af usikkerhed om udgiftsudviklingen på det tunge sociale område, som kommunerne overtager fra amtet. Samtidig blev man enige om, at kommunerne får en budgetgaranti i 2008 i forhold til de nye opgaver, som kommunerne overtager fra 1. januar 2007. Det er dermed sikret, at kompensationen til kommunerne svarer til det udgiftsniveau, som amterne løser opgaverne på i dag.

Det kommunale bloktilskud for 2007 er fastsat, så der i 2007 er ligevægt mellem kommunale udgifter og indtægter. Der er således for kommunerne samlet set sikret fuld finansiering til de nye opgaver, som overtages fra amterne.

Finansieringsreform og statens overtagelse af ejendomsværdiskatten

Folketinget har vedtaget en finansieringsreform, der grundlæggende ændrer på finansieringen af kommunernes udgifter. De væsentligste ændringer er, at kommunerne overtager en del af den tidligere amtslige indkomstskat, at staten overtager en række kommunale skattekloder, og at der foretages en omlægning af udlig-

ningen mellem kommuner. Hensigten har blandt andet været at øge ligheden i de økonomiske vilkår kommunerne imellem.

Uden at gennemgå alle elementer i den samlede finansieringsreform, kan statens overtagelse af den kommunale andel af ejendomsværdiskatten tjene som eksempel på, hvorledes de forskellige ændringer påvirker kommunernes samlede indtægter.

Kommunerne har hidtil modtaget 2/3 af indtægterne fra ejendomsværdiskatten, men fra og med 2007 overgår alle indtægter fra ejendomsværdiskatten til staten. Kommunerne kompenseres for faldet i indtægter ved, at bloktilskuddet til kommunerne hæves tilsvarende. Omlægningen indebærer derfor blot en omfordeling af ejendomsværdiskatten således, at indtægterne ikke automatisk går til den kommune, hvor ejendommen er beliggende, men i stedet som det øvrige bloktilskud fordeles mellem kommuner efter indbyggertal.

Statens overtagelse af ejendomsværdiskatten har dermed ingen betydning for de samlede indtægter i kommunerne, idet der kompenseres for de tabte indtægter ved at hæve bloktilskuddet tilsvarende. Overflytningen af ejendomsværdiskatten til staten giver derfor heller ikke anledning til et pres på den kommunale skatteudskrivning under ét, idet kommunerne under ét er sikret finansiering til det aftalte udgiftsniveau.